

ความต้องการจำเป็นภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษา
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา*

THE NEED FOR INNOVATIVE LEADERSHIP OF SCHOOL ADMINISTRATORS UNDER
THE OFFICE OF THE PRIMARY EDUCATIONAL SERVICE AREA

^[1]พัทตร์วิไล ชำปภู Pakwilai Champati

^[2]พระมหาญาณวัฒน์ ฐิตวฑฒโน PhramahaYannawat Thitavaddhano

^[3]พีรวัฒน์ ชัยสุข Peravat Chaisuk

^[1] ^[2] ^[3]มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย Mahachulalongkornrajavidyalaya University, Thailand
Corresponding Author E-mail: junez3618@gmail.com

Article Received: December 13, 2024. Revised: December 28, 2024. Accepted: December 29, 2024.

บทคัดย่อ

บทความวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาความต้องการจำเป็นภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา เป็นการวิจัยเชิงปริมาณโดยใช้แบบสอบถามกลุ่มตัวอย่างที่เป็นครู จำนวน 368 คน ทำการวิเคราะห์ข้อมูลด้วยสถิติการวิจัย คือ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และดัชนีความต้องการจำเป็น (PNI Modified) ผลการวิจัยพบว่า ความต้องการจำเป็นภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา ในภาพรวมมีดัชนีความต้องการจำเป็น (PNI Modified) อยู่ระหว่าง 0.055-0.076 องค์ประกอบที่มีความต้องการจำเป็นสูงที่สุด คือ ความมีวิสัยทัศน์นวัตกรรม รองลงมา คือ ความมีความคิดสร้างสรรค์นวัตกรรม ความมีความกล้าเสี่ยงต่อนวัตกรรม และความเป็นผู้นำการเปลี่ยนแปลง ตามลำดับ

คำสำคัญ: ภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรม, ผู้บริหารสถานศึกษา, โรงเรียนประถมศึกษา

ABSTRACT

This research aims to study the need for innovative leadership of school administrators under the Office of the Primary Educational Service Area. The research is quantitative by using a questionnaire with a sample of 368 teachers. The data were analyzed using research statistics, namely percentage, mean, standard deviation, and the need index (PNI Modified). The results of the research found that the need for innovative leadership of school administrators under the Office of the Primary Educational Service Area had a need index (PNI Modified) between 0.055-0.076. The component with the highest need was innovative vision, followed by innovative creativity, risk-taking for innovation, and change leadership, respectively.

Keywords: Innovative Leadership, School Administrators, Primary School

*บทความนี้เป็นส่วนหนึ่งของคณาจารย์เรื่อง รูปแบบภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมตามหลักปาปนิกรรม สำหรับผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา

บทนำ

การบริหารงานทุกประเภทในทุกองค์กรต้องมีการกำหนดเป้าหมาย นโยบาย และวัตถุประสงค์ในการทำงานและสถานศึกษาถือเป็นองค์กรที่สำคัญในการนำนโยบายทางการศึกษาไปสู่การปฏิบัติ ดังนั้นความสำเร็จ หรือความล้มเหลวในการจัดการศึกษาจึงขึ้นอยู่กับการบริหารงานภายในสถานศึกษานั้น (สาลินี มีเจริญ, 2555) ในการบริหารโรงเรียนให้มีคุณภาพเพื่อให้เกิดประสิทธิผลสูงหรือต่ำ ย่อมขึ้นอยู่กับคุณภาพของบุคลากรในโรงเรียน คือ ผู้บริหาร ครูและนักเรียน โดยเฉพาะอย่างยิ่งผู้บริหารซึ่งเป็นผู้รับผิดชอบ โดยตรงต่อการรับนโยบายจากกระทรวงศึกษาธิการนำไปปฏิบัติ ผู้บริหารโรงเรียนจึงเป็นผู้ที่มีบทบาทสำคัญและมีความรับผิดชอบอย่างสูงต่อการจัดการศึกษาให้มีประสิทธิผลและในการบริหารงานโรงเรียนให้มีประสิทธิผล ผู้บริหารจึงต้องรู้จักการป้องกันความเสี่ยงที่จะเกิดขึ้นในการบริหารโรงเรียน จัดการกับความเสี่ยงได้อย่างมีประสิทธิภาพแล้วก็จะช่วยให้ตอบสนองความต้องการของผู้รับบริการ นั่นก็คือ พ่อแม่ผู้ปกครองและนักเรียนได้เป็นอย่างดี ในทางตรงกันข้าม ถ้าหากโรงเรียนไม่มีการบริหารความเสี่ยงที่ดี โอกาสที่จะบริหารงานให้บรรลุเป้าหมายก็มีน้อย ซึ่งผู้ที่จะทำหน้าที่บริหาร ความเสี่ยงในโรงเรียนจนสามารถพัฒนาไปได้อย่างมีประสิทธิภาพคือ ผู้บริหารสถานศึกษาซึ่งนับว่าเป็นกลไกสำคัญและมีอิทธิพลอย่างสูงต่อการบริหารจัดการคุณภาพในสถานศึกษา บทบาทและหน้าที่ของผู้บริหารสถานศึกษาส่งผลกระทบต่อความสำเร็จหรือล้มเหลวของการจัดการศึกษาและการจัดการคุณภาพของสถานศึกษา ที่จะก่อให้เกิดความเชื่อมั่นแก่ผู้รับบริการ ได้แก่ พ่อแม่ผู้ปกครองนักเรียน ชุมชน และสังคมโดยรวม (สุรศักดิ์ ปาเฮ, 2543)

ปัจจุบันโลกได้หมุนเข้าสู่ศตวรรษที่ 21 ซึ่งเป็นยุคเศรษฐกิจฐานความรู้ (Knowledge-based Economy) ที่มุ่งสร้างสมรรถนะขององค์กรในการนำไปสู่ความได้เปรียบในการแข่งขัน การพัฒนานวัตกรรมกลายเป็นองค์ประกอบสำคัญในการสร้างขีดความสามารถให้กับองค์กร (พยัค วุฒิมรงค์, 2547) และเป็นเป้าหมายที่ผู้บริหารสถานศึกษาให้ความสนใจใช้เป็นเครื่องมือในการปฏิรูประบบการทำงานหรือระบบการศึกษาให้มีประสิทธิภาพเพิ่มมากยิ่งขึ้น (สุกัญญา แซ่มซ้อย, 2555) ซึ่งการเข้ามามีอิทธิพลและมีบทบาทสำคัญต่อการบริหาร จัดการสมัยใหม่ของนวัตกรรมส่งผลให้องค์กรจำนวนมากรวมถึงสถาบันทางการศึกษาได้พยายามเปลี่ยนแปลงรูปแบบการบริหารจัดการของตนเองเพื่อก้าวไปสู่ความเป็นองค์กรแห่งนวัตกรรม (Innovative Organizer) โดยผู้บริหารสถานศึกษาเป็นกลไกสำคัญและมีบทบาทในการที่จะบริหารงานต่างๆ ในสถานศึกษาให้บรรลุวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้โดยการอาศัยความร่วมมือจากบุคคลที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษาทุกฝ่าย เช่น ครูสอนในสถานศึกษา คณะกรรมการสถานศึกษา เนื่องจากการบริหารงานในสถานศึกษาจะเกิดประสิทธิภาพได้นั้น จำเป็นต้องอาศัยผู้บริหารและผู้ร่วมงานที่มีประสิทธิภาพผู้บริหารสถานศึกษาจึงจำเป็นต้องใช้วิธีการที่หลากหลาย ทั้งที่เป็นศาสตร์และศิลป์มาประยุกต์ใช้เพื่อให้สถานศึกษามีศักยภาพยิ่งขึ้น และพัฒนาให้ทันต่อสภาวะการเปลี่ยนแปลงของสังคมปัจจุบันและอนาคต และการที่ผู้บริหารจะสามารถพัฒนางานในสถานศึกษาให้มีประสิทธิภาพได้นั้นจำเป็นต้องอาศัยปัจจัยอันจะนำพาสถานศึกษาให้บรรลุเป้าหมาย ซึ่งหมายถึงคุณลักษณะของผู้บริหารที่แสดงออกถึงความสำเร็จของการบริหารงานด้วยการมีมนุษยสัมพันธ์ มีคุณธรรม จะช่วยส่งเสริมและสนับสนุนการบริหารงานให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้นและที่สำคัญคือ การสร้างศรัทธาในตัวเองให้เกิดขึ้นกับผู้ร่วมงาน (อัคราธร สังมณีโชติ, 2550) ผู้บริหารสถานศึกษาในยุคใหม่ในศตวรรษที่ 21 จึงต้องมีความรู้ ความสามารถมีทักษะมีวิสัยทัศน์กว้างไกล มีความชำนาญงาน มีมนุษยสัมพันธ์ และมีประสบการณ์ทางการบริหารการศึกษาเพื่อพัฒนาสถานศึกษาให้ทันสมัยเหมาะสมกับการเปลี่ยนแปลงของโลก (ชัยยนต์ เพาพาน, 2560) โดยเฉพาะการนำแนวคิดภาวะผู้นำการศึกษาในยุคใหม่มาประยุกต์ใช้ในการบริหารสถานศึกษา

ภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรม (Innovative Leadership) เป็นผู้นำที่มีทักษะการคิดเชิงนวัตกรรม (Innovative Thinking Skills) ที่ทำให้เกิดการพัฒนาสิ่งใหม่ๆ ในองค์กร เช่น ความคิด วิธีการ เทคนิค กระบวนการ ผลิตภัณฑ์ บริการ หรือการค้นพบแนวทางในการแก้ปัญหาที่ซับซ้อนในสภาพแวดล้อมใหม่ๆ ที่ก่อให้เกิดความคล่องตัวและรวดเร็วในการปฏิบัติงานที่ตอบสนองต่อความต้องการทั้งในปัจจุบันและอนาคต (Horth, D. & Buchner, D., 2022) รวมถึงการมีความสามารถในการสร้างวัฒนธรรมองค์กรที่เป็นมิตรกับนวัตกรรม (Innovative-friendly Culture) โดยสามารถสร้างสภาพแวดล้อมที่ส่งเสริมบรรยากาศและอำนวยความสะดวกให้เกิดความร่วมมือในการทำงานทั่วทั้งองค์กร กระตุ้นจินตนาการของบุคลากรในองค์กรให้เป็นผู้นำทางความคิด และสร้างปัจจัยการผลิตใหม่ๆ ที่มีประสิทธิภาพเหนือกว่าองค์กรคู่แข่ง ดังนั้นภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรม (Innovative Leadership) ส่งผลในทางบวกต่อการพัฒนาคุณภาพขององค์กรต่างๆ รวมถึงสถาบันทางการศึกษาให้ไปสู่องค์กรแห่งนวัตกรรมที่เป็นเลิศทั้งการพัฒนาสื่อ นวัตกรรมและสื่อเทคโนโลยีทางการศึกษา รวมถึงการนำพาองค์กรให้สามารถยืนหยัดอยู่ในยุคของการแข่งขันได้ (Dyer, J., Gregersen, H. & Christensen, C.M., 2011). เหตุผลดังกล่าวจึงมีความจำเป็นอย่างยิ่งที่ผู้บริหารสถานศึกษาต่างๆ จะต้องเป็นผู้นำในการสร้างนวัตกรรมหรือเป็นต้นแบบของครูบุคลากรทางการศึกษาและนักเรียนในการใช้นวัตกรรมเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาและพัฒนาแนวทางในการส่งเสริมจินตนาการนวัตกรรม (Innovative Minds) ให้เกิดเป็นค่านิยมหลักของสถานศึกษา ในการพัฒนาเป็นองค์กรแห่งนวัตกรรมนั้น องค์กรต้องมีปัจจัยสำคัญที่นำไปสู่การสร้างความสามารถในการสร้างสรรค์นวัตกรรม กล่าวคือ องค์กรจะต้องมีวิสัยทัศน์ที่ชัดเจน โดยมีผู้บริหารที่มีภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมมีโครงสร้างองค์กรที่เหมาะสม และมีบรรยากาศที่เอื้อต่อการคิดสร้างสรรค์นวัตกรรม ในมุมมองขององค์กรทางการศึกษาเป็นองค์กรแห่งนวัตกรรมสถานศึกษาที่มีการนำความรู้ ทักษะ และความคิดริเริ่มสร้างสรรค์มาบูรณาการผสมผสาน กับความสามารถทางด้านการบริหารจัดการของผู้นำสถานศึกษาเพื่อพัฒนาคุณภาพผู้เรียนให้มีคุณลักษณะอันพึงประสงค์ต่อการประกอบอาชีพในอนาคตของนักเรียน ซึ่งบุคคลที่มีบทบาทสำคัญที่จะเพิ่มประสิทธิผล และประสิทธิภาพของการจัดการศึกษาในทุกมิติอย่างสมดุล และช่วยขับเคลื่อนกลยุทธ์นวัตกรรมไปสู่เป้าหมายที่ต้องการได้ (สุกัญญา แซ่มซ้อย, 2555)

จากการประเมินผลการดำเนินงานประจำปี 2564 (ปี 2560-2564) ของสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตราด พบว่า การประเมินที่ต้องปรับปรุงเร่งด่วนคือตัวบ่งชี้ที่ 6 ประสิทธิภาพการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ และตัวบ่งชี้ที่ 12 ผลการส่งเสริมเพื่อพัฒนาสถานศึกษาเพื่อยกระดับมาตรฐานและ พัฒนาสู่ความเป็นเลิศตามแนวทางปฏิรูปการศึกษาอยู่ในระดับต่ำคือร้อยละ 0.20 โดยมีข้อเสนอแนะเชิงปฏิบัติให้สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานและสถาบันส่งเสริมผู้บริหารสถานศึกษา ครู ศึกษานิเทศก์ ได้รับการพัฒนาทั้งระบบเพื่อให้มีการพัฒนามาตรฐานวิชาชีพอย่างมีประสิทธิภาพ ส่งเสริมให้ครูและบุคลากรทางการศึกษาได้รับการพัฒนาเทคนิคการเรียนการสอนที่หลากหลาย การพัฒนาสื่อ นวัตกรรม ส่งเสริมการวิจัยให้มีการเรียนรู้อย่างเป็นระบบ นอกจากนี้ ผลการทดสอบความสามารถพื้นฐานของผู้เรียนระดับชาติ ด้านการอ่านของผู้เรียน (Reading Test : RT) ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ปีการศึกษา 2563 พบว่า ผลการประเมินความสามารถด้านการอ่านรู้เรื่องลดลง ผลการประเมินคุณภาพผู้เรียน (NT) ชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ปีการศึกษา 2563 พบว่า คุณภาพผู้เรียนด้านความสามารถด้านคณิตศาสตร์และด้านความสามารถด้านภาษาไทยมีผลการประเมินรวมทั้ง 2 ด้าน ลดลง ผลการทดสอบทางการศึกษาระดับชาติขั้นพื้นฐาน (O-NET) ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ระดับเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาในการทดสอบระหว่างปีการศึกษา 2561-2563 พบว่า กลุ่มสาระการเรียนรู้คณิตศาสตร์มีคะแนนเฉลี่ยลดลง ปัญหาดังกล่าวผู้บริหารสถานศึกษามีความสำคัญเป็นอย่างมากในอันที่จะช่วยเสริมสร้างพัฒนาบุคลากรทั้งด้าน

ผลิตและผู้ใช้เทคโนโลยีเพื่อการศึกษา เพื่อตอบโจทย์พันธกิจ (Mission) ของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาว่า พัฒนาผู้บริหารสถานศึกษา ครูและบุคลากรทางการศึกษาทั้งระบบ ให้จัดการเรียนรู้อย่างมีประสิทธิภาพ ทันต่อการเปลี่ยนแปลงในโลกยุคใหม่ และค้นคว้าหาความรู้ สร้างนวัตกรรมที่ส่งเสริมกระบวนการเรียนรู้ที่มีคุณภาพ เพื่อการศึกษาที่มีงานทำมีทักษะชีวิต และส่งเสริมผู้เรียนให้สร้างสรรค์นวัตกรรมพัฒนาต่อยอดได้ (สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตราด, 2564)

จากความเป็นมาและความสำคัญของปัญหาดังกล่าว ผู้วิจัยจึงสนใจที่จะศึกษาความต้องการจำเป็นภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา อันจะเป็นประโยชน์ต่อผู้บริหารในการบริหารสถานศึกษา และเป็นประโยชน์ต่อการนำองค์ความรู้ไปพัฒนาผู้บริหารตามหลักการสมัยใหม่

วัตถุประสงค์การวิจัย

เพื่อศึกษาความต้องการจำเป็นภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงปริมาณ โดยมีวิธีดำเนินการวิจัย ดังนี้

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

โดยมีประชากรที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ครูในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา ภาคตะวันออก จำนวน 8,204 คน และมีกลุ่มตัวอย่างในการวิจัย ได้แก่ ครูในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา ภาคตะวันออก จำนวน 368 คน โดยการเปิดตารางขนาดกลุ่มตัวอย่างของ Krejcie, R.V. & D.W. Morgan (1970)

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือในการวิจัยครั้งนี้ คือ แบบสอบถาม (Questionnaire) เป็นแบบสอบถามเพื่อศึกษาความต้องการจำเป็นภาวะผู้นำที่แท้จริงของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา มีขั้นตอนการสร้างและตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือการวิจัย ดังนี้ 1) สร้างแบบสอบถาม โดยศึกษาแนวคิดทฤษฎี จากเอกสาร และผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง เพื่อสร้างแบบสอบถาม โดยเป็นแบบสอบถามความคิดเห็นแปรค่าเป็น 5 ระดับ (Rating Scale) ของลิเกิร์ต (Likert) 2) นำแบบสอบถามที่ผู้วิจัยได้สร้างขึ้นมาเสนออาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ เพื่อพิจารณาตรวจสอบคุณภาพแบบสอบถามในเบื้องต้น 3) นำแบบสอบถามที่ผ่านการตรวจสอบเบื้องต้นจากอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ไปให้ผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 5 คน เพื่อตรวจสอบความถูกต้องตามเนื้อหา (Content Validity) และความชัดเจนของภาษา ด้วยการตรวจและประเมินดัชนีความสอดคล้องใน 3 ระดับ คือ มีความเหมาะสม ไม่แน่ใจ ไม่เหมาะสม โดยใช้สูตรในการคำนวณดัชนีความสอดคล้อง (Index of Consistency : IOC) ซึ่งถือเกณฑ์ IOC มากกว่า 0.5 จึงยอมรับว่าแบบสอบถามมีความเหมาะสม ซึ่งได้ค่า IOC อยู่ระหว่าง 0.5-1.00 ถือได้ว่าแบบสอบถามได้รับการยอมรับจากผู้เชี่ยวชาญ 4) นำความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญทั้ง 5 ท่านมาปรับปรุงแก้ไขแบบสอบถาม แล้วนำไปทดลองใช้ (Try Out) กับกลุ่มตัวอย่างทดสอบในการวิจัย จำนวน 30 คน เพื่อหาความเชื่อมั่น (Reliability) ของแบบสอบถาม โดยคำนวณค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา หรือวิธีของ Cronbach L. J. (1974) ซึ่งมีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ เท่ากับ 0.947 5) ปรับปรุงแบบสอบถามให้สมบูรณ์ก่อนนำไปแจกแบบสอบถามกับกลุ่มตัวอย่าง

3. การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลการวิจัยเชิงปริมาณจากแบบสอบถามด้วยระบบคอมพิวเตอร์โปรแกรมสำเร็จรูป โดยหาค่าเฉลี่ย และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และทำการวิเคราะห์ความต้องการจำเป็นและจัดลำดับความสำคัญของความต้องการจำเป็น โดยใช้สูตร Modified Priority Needs Index (PNI_{Modified}) (สุวิมล ว่องวานิช. (2542) ซึ่งสุวิมล ว่องวานิช (2558) ได้ปรับสูตรการคำนวณมาจากดัชนี PNI โดยการหารหาค่าผลต่างของ (I-D) โดยใช้หลักการกำหนดความต้องการจำเป็นจากระดับของสภาพที่เป็นจริงกับสภาพที่ควรจะเป็น ได้ดังนี้ (Modified Priority Needs Index: PNI_{Modified}) = (I-D)/D เมื่อ PNI_{Modified} หมายถึง ดัชนีการจัดเรียงลำดับความสำคัญของความต้องการจำเป็น

I (Important) หมายถึง สภาพปัจจุบัน

D (Degree of success) หมายถึง สภาพที่พึงประสงค์

สรุปผลการวิจัย

ผลการศึกษาความต้องการจำเป็นภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา ได้ทำการวิเคราะห์ข้อมูลจากแบบสอบถามความคิดเห็นเกี่ยวกับความต้องการจำเป็นภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา ใช้การวิเคราะห์ข้อมูล คือ ค่าเฉลี่ย ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และค่า PNI_{Modified} นำเสนอในรูปแบบตารางประกอบคำบรรยาย ดังนี้

ตารางที่ 1 การจัดเรียงลำดับความสำคัญของความต้องการจำเป็นภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา ในภาพรวม

ภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา	I	D	PNI _{Modified}	อันดับ
ด้านที่ 1 ความเป็นผู้นำการเปลี่ยนแปลง	4.60	4.36	0.055	4
ด้านที่ 2 ความมีวิสัยทัศน์นวัตกรรม	4.59	4.26	0.076	1
ด้านที่ 3 ความมีความคิดสร้างสรรค์นวัตกรรม	4.56	4.26	0.071	2
ด้านที่ 4 ความมีความกล้าเสี่ยงต่อนวัตกรรม	4.58	4.34	0.056	3
ภาพรวม	4.59	4.31	0.065	

จากตารางที่ 1 พบว่า ความต้องการจำเป็นภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา ในภาพรวมมีดัชนีความต้องการจำเป็น (PNI Modified) อยู่ระหว่าง 0.055-0.076 องค์ประกอบที่มีความต้องการจำเป็นอันดับที่ 1 คือ ความมีวิสัยทัศน์นวัตกรรม รองลงมา คือ ความมีความคิดสร้างสรรค์นวัตกรรม ความมีความกล้าเสี่ยงต่อนวัตกรรม และความเป็นผู้นำการเปลี่ยนแปลงตามลำดับ

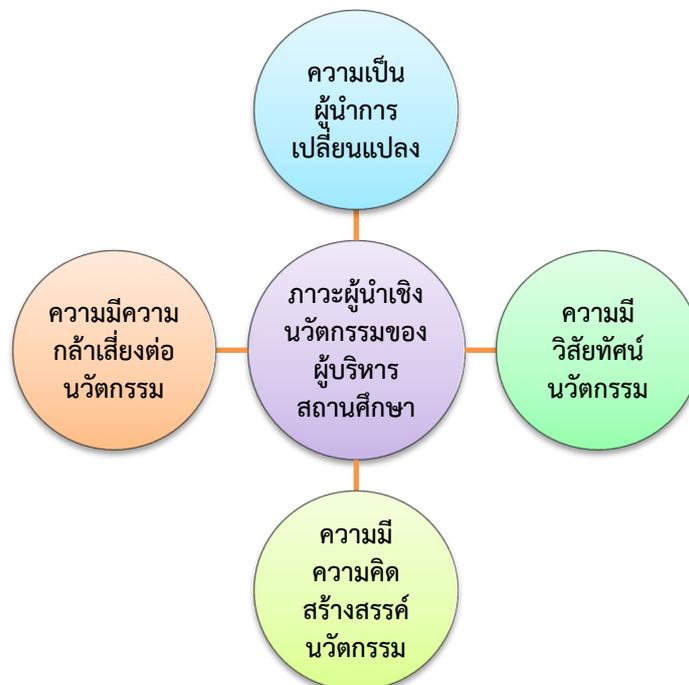
อภิปรายผลการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยพบประเด็นสำคัญที่นำมาอภิปรายผลการวิจัยได้ดังนี้

ผลการศึกษาความต้องการจำเป็นภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา ในภาพรวมมีดัชนีความต้องการจำเป็น (PNI Modified) อยู่ระหว่าง 0.055-0.076 องค์ประกอบที่มีความต้องการจำเป็นอันดับที่ 1 คือ ความมีวิสัยทัศน์นวัตกรรม รองลงมา คือ ความมีความคิดสร้างสรรค์นวัตกรรม ความมีความกล้าเสี่ยงต่อนวัตกรรม และความเป็นผู้นำการเปลี่ยนแปลงตามลำดับ ซึ่งผลการวิจัยพบว่า ความต้องการจำเป็นภาวะผู้นำความมีวิสัยทัศน์นวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษา อันดับที่ 1 คือ ความมีวิสัยทัศน์นวัตกรรม อาจเป็นเพราะความมีวิสัยทัศน์นวัตกรรมของผู้บริหารโรงเรียนมีความสำคัญต่อการจัดการศึกษาในยุคปัจจุบันเป็นอย่างมาก เนื่องจากโลกกำลังเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว เทคโนโลยีมีการพัฒนาอย่างรวดเร็ว ส่งผลให้ความต้องการแรงงานในยุคใหม่มีการเปลี่ยนแปลงไปด้วยนักเรียนจำเป็นต้องมีทักษะและความรู้ที่สอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงของโลก ผู้บริหารโรงเรียนที่มีวิสัยทัศน์นวัตกรรมจึงมีความสำคัญในการนำการเปลี่ยนแปลงไปสู่สถานศึกษา ซึ่งมีความสอดคล้องกับงานวิจัยของฐิตินันท์ นันทะศรี (2563) ที่ผลการวิจัยพบว่า ภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษามีองค์ประกอบหลัก คือ การมีวิสัยทัศน์เชิงนวัตกรรม และมีความสอดคล้องกับงานวิจัยของพิสิฐธวัฒน์ กลิ่นไธสงค์ (2559) ที่ผลการวิจัยพบว่า การพัฒนาตัวบ่งชี้ภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษาได้องค์ประกอบ คือ การมีวิสัยทัศน์นวัตกรรม

องค์ความรู้การวิจัย

องค์ความรู้การวิจัยครั้งนี้ คือ ความต้องการจำเป็นภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา สรุปดังภาพที่ 1



ภาพที่ 1 องค์ความรู้ที่ได้จากการวิจัย

จากภาพที่ 1 อธิบายได้ว่า ความต้องการจำเป็นภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา ผู้บริหารสถานศึกษาเป็นผู้มีภาวะผู้นำที่มุ่งเน้นไปที่การแสวงหาและพัฒนาวิธีการใหม่ๆ เพื่อปรับปรุงประสิทธิภาพของสถานศึกษา ภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษามีความสำคัญอย่างยิ่งในยุคปัจจุบันที่โลกเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว สถานศึกษาจำเป็นต้องปรับตัวให้ทันกับการเปลี่ยนแปลงของโลก เพื่อที่จะสามารถผลิตบัณฑิตที่มีคุณภาพสูงที่จะสามารถแข่งขันกับนานาชาติได้ ประกอบด้วย

1. ความเป็นผู้นำการเปลี่ยนแปลง (Transformational Leadership) ผู้บริหารมีความเป็นผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษาเป็นแรงขับเคลื่อนให้สถานศึกษามีความสามารถในการปรับตัวและเติบโตในสภาวะเปลี่ยนแปลงอย่างต่อเนื่อง ผู้บริหารมีความสามารถในการนำพาสถานศึกษาไปสู่การเปลี่ยนแปลงที่ดีขึ้น มีความกล้าหาญที่จะคิดนอกกรอบ กล้าที่จะทดลองสิ่งใหม่ๆ กล้าที่จะเปลี่ยนแปลงสถานศึกษาให้ดีขึ้น และผู้บริหารสถานศึกษามีความสามารถในการนำสถานศึกษาผ่านกระบวนการเปลี่ยนแปลงอย่างมีประสิทธิภาพ

2. ความมีวิสัยทัศน์นวัตกรรม (Innovative Vision) ผู้บริหารมีความสามารถในการมองเห็นอนาคตของสถานศึกษาและกำหนดแนวทางในการพัฒนาสถานศึกษาให้ก้าวหน้าต่อไป ผู้บริหารสถานศึกษามีความเข้าใจถึงความสำคัญของการปรับตัวต่อเทคโนโลยีและการเปลี่ยนแปลงในสังคม และเน้นการใช้เทคโนโลยีและนวัตกรรมในกระบวนการการสอนและการเรียนรู้ เพื่อพัฒนาทักษะและความรู้ที่เป็นปัจจัยสำคัญสำหรับการเตรียมความพร้อมในอนาคต

3. ความมีความคิดสร้างสรรค์นวัตกรรม (Creative Thinking Innovation) ผู้บริหารมีความคิดสร้างสรรค์และนวัตกรรมสามารถช่วยสร้างการเรียนรู้ที่น่าสนใจและมีคุณค่าสำหรับนักเรียน และพัฒนาสถานศึกษาให้เป็นสถานที่ที่ส่งเสริมความคิดสร้างสรรค์และการพัฒนาต่อไปได้อย่างยั่งยืนและเป็นประโยชน์ในระยะยาว

4. ความมีความกล้าเสี่ยงต่อนวัตกรรม (Innovative Risk-taking) ผู้บริหารมีความกล้าเสี่ยงต่อนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษาเป็นคุณลักษณะที่สำคัญในการนำสถานศึกษาสู่การพัฒนาและการเปลี่ยนแปลงที่เป็นประโยชน์ต่อการเรียนรู้ของนักเรียนและสมาชิกในองค์กรภายใน มีความสำคัญอย่างยิ่งเนื่องจากภาวะเปลี่ยนแปลงทางเทคโนโลยีและสังคมที่เปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

1.1 ผลการวิจัยความต้องการจำเป็นของภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา พบว่า ด้านที่มีความต้องการจำเป็นอันดับที่ 1 คือ ความมีวิสัยทัศน์นวัตกรรม เหตุนี้ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา ควรจัดโครงการอบรมพัฒนาความมีวิสัยทัศน์นวัตกรรมของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษาและสนับสนุนงบประมาณในการพัฒนา

1.2 ผลการศึกษาความต้องการจำเป็นภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา ด้านความมีวิสัยทัศน์นวัตกรรม พบว่า ข้อที่มีความต้องการจำเป็นอันดับที่ 1 คือ ผู้บริหารศึกษาและรวบรวมสารสนเทศที่ทันสมัยมีวิวัฒนาการใหม่ๆ เพื่อนำมาสร้างวิสัยทัศน์นวัตกรรม เหตุนี้ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา ควรจัดอบรมและให้ความรู้ผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษาเกี่ยวกับข้อมูลสารสนเทศที่ทันสมัยมีวิวัฒนาการให้มากยิ่งขึ้น

2. ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ผลการวิจัยความต้องการจำเป็นของภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา พบว่า ด้านที่มีความต้องการจำเป็นอันดับที่ 1 คือ ความมีวิสัยทัศน์ นวัตกรรม เหตุนี้ ควรมีการทำการวิจัยเกี่ยวกับการพัฒนาความมีวิสัยทัศน์นวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษา

2.2 ควรทำการวิจัยเกี่ยวกับการพัฒนาความมีวิสัยทัศน์นวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษา โดยบูรณาการตามหลักพุทธธรรม

เอกสารอ้างอิง

- ชัยยนต์ เพาพาน. (2560). ผู้บริหารสถานศึกษายุคใหม่ในศตวรรษที่ 21. แหล่งที่มา https://www.v.conference.edu.ksu.ac.th/ite//20160809_2088101_126.pdf สืบค้นเมื่อ 16 ต.ค. 2564.
- ฐิตินันท์ นันทะศรี. (2563). การพัฒนาตัวบ่งชี้ภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ. ดุษฎีนิพนธ์ปรัชญาดุษฎีบัณฑิต. มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร.
- ธีรวิมล เอกะกุล. (2543). ระเบียบวิธีวิจัยทางพฤติกรรมศาสตร์และสังคมศาสตร์. อุบลราชธานี: สถาบันราชภัฏอุบลราชธานี.
- พยัค วุฒิรงค์. (2547). การจัดการนวัตกรรม. กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- พวงรัตน์ ทวีรัตน์. (2553). วิธีการวิจัยพฤติกรรมศาสตร์และสังคมศาสตร์. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- พิสิฐธวัฒน์ กลิ่นไธสงค์. (2559). การพัฒนาตัวบ่งชี้ภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษา. ดุษฎีนิพนธ์ปรัชญาดุษฎีบัณฑิต. มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
- สาลินี มีเจริญ. (2555). การพัฒนากลยุทธ์ในการบริหารความเสี่ยงของผู้บริหารสตรี ในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. ดุษฎีนิพนธ์ปรัชญาดุษฎีบัณฑิต. มหาวิทยาลัยศรีปทุม.
- สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตราด. (2564) รายงานผลการดำเนินงาน ประจำปี 2564. ตราด: สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตราด.
- สุกัญญา แซ่มซ้อย. (2555). แนวคิดเชิงนวัตกรรมสำหรับการบริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21. วารสารศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยนเรศวร. 14(2). 117-128.
- สุรศักดิ์ ปาเฮ. (2543). สู่มิติการเป็นนักบริหารการศึกษามีอาชีพ. วารสารวิชาการ. 3(6). 70-77
- สุวิมล ว่องวานิช. (2558). การวิจัยประเมินความต้องการจำเป็น. พิมพ์ครั้งที่ 3 ฉบับปรับปรุง. กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- สุวิมล ว่องวานิช. (2542). การสังเคราะห์เทคนิคที่ใช้ในการประเมินความต้องการจำเป็นในนิสิตคณะครุศาสตร์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. รายงานวิจัย. คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- อัคราธร สังมณีโชติ. (2550). คุณลักษณะของผู้บริหารสถานศึกษาที่พึงประสงค์ของชุมชน. วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตร์มหาบัณฑิต. มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- Cronbach L. J. (1974). *Essentials of Psychological Testing*. 3 rd ed. New York: Harper and Row.

- Dyer, J., Gregersen, H. & Christensen, C.M. (2011). **The Innovator's DNA: Mastering the fine skills of disruptive innovators.** Boston: Harvard Business Press.
- Horth, D. & Buchner, D. (2022). **Innovative leadership.** From www.ecl.org/leadership/pdf/research/InnovationLeadership.pdf Retrieved December 25, 2022.
- Krejcie, R.V. & D.W. Morgan. (1970). Determining Sample Size for Research Activities. **Educational and Psychological Measurement.** 30(3). 607-610.